

PAI LIN

พิมพ์ครั้งที่ 2

วัดวาอาราม แห่งเมืองกรุงเก่า

อยุธยา

ไม่มีราชธานีของชาวผิวเหลืองชาติใด
จะมีความเจริญมั่งคั่งเท่ากับเมืองสยาม!!

แสงเพชร : เรียบเรียง

วัดวาอาราม แหล่งเมืองกรุงเก่า

อยุธยา

แสงเพชร : เรียบเรียง

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

แสงเพชร.

วัดวาอาราม แห่งเมืองกรุงเก่าอยุธยา.--กรุงเทพฯ : ไพลิน, ๒๕๔๗.

๑๑๒ หน้า.

๑. วัด. I. ชื่อเรื่อง.

๒๕๔๗.๓๑๑๓๕

ISBN ๙๙๗๕-๘๖๗๐๒-๒-๘

© สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามลอกเลียนไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือ
นอกจากจะได้รับอนุญาตจาก บริษัท ไพลินบุ๊กเน็ต จำกัด (มหาชน)

ประธานกรรมการ

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร

ที่ปรึกษากฎหมาย

ผู้จัดการสำนักพิมพ์

บรรณาธิการบริหาร

บรรณาธิการต้นฉบับ

กองบรรณาธิการ

พิสูจน์อักษร

ออกแบบปก

ศิลปกรรม

พิมพ์

พล.อ.วิชา ศิริธรรม

ฉัตรเฉลิม เฉลิมชัยวัฒน์

อนันต์ แยมเกษร น.บ., น.ม., น.ศ.ม.

สมบัติ สุทธิจิต

วังไพร สีสังข์

สุรียา บุญยศิริชัย

สุรวิรัตน์ เข็นหลวง สุพรรณษา อินวงศ์ ศิริพร พงศ์สันต์วิภา

จิตรตรา ศรีความ วัลลิญา บางมด

Keyative111@gmail.com

Keyative111@gmail.com

บริษัท โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค จำกัด

จัดพิมพ์/จัดจำหน่าย

บริษัท ไพลินบุ๊กเน็ต จำกัด (มหาชน)

๘๑ ถนนเสรีไทย แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๕๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๐ ๑๙๑๙ โทรสาร ๐ ๒๕๔๐ ๑๘๑๘

Website : www.pailinbooknet.com E-mail : info@pailinbooknet.com

ISBN 974-86702-2-8

9 789748 670225

★ราคา 119 บาท

หากผู้อ่านพบหนังสือของสำนักพิมพ์เล่มใดที่ไม่ได้มาตรฐาน เช่น หน้ากระดาษ
สลับกัน หน้าหนังสือขาดหาย การเข้าเล่มไม่สมบูรณ์ สำนักพิมพ์ยินดี
รับผิดชอบเปลี่ยนหนังสือเล่มใหม่ให้แก่ท่าน โปรดติดต่อและส่งหนังสือมาที่
บริษัท ไพลินบุ๊กเน็ต จำกัด (มหาชน) โทรศัพท์ 0 2540 1919 ต่อ 1233

๔ คำนำสำนักพิมพ์ ๔

ในประเทศไทย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาถือว่าเป็นหนึ่งในเรื่องประวัติศาสตร์ ที่มีเรื่องให้เล่าหรือให้ศึกษาค้นคว้ามากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการผลิตแผ่นดินของกษัตริย์หลายพระองค์ การทำศึกสงคราม ปราสาทที่มีความงดงาม ฯลฯ บ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองเฟื่องฟู และล่มสลายในอดีตหลายร้อยปีที่ผ่านมา

สิ่งที่ผู้เขียนศึกษามายาวนานและถ่ายทอดให้ผู้อ่านได้รับรู้ถึงเรื่องราวในอดีต คือ มนต์ขลังของวัดแห่งกรุงเก่า ทุกวัดที่นำเสนอล้วนเกี่ยวข้องกับความเป็นเอกราชของชาติไทยมาช่วงหนึ่ง ทุกวัด ทุกที่ บนผืนแผ่นดินอยุธยาแผ่ด้วยตำนานและเรื่องเล่าที่ไม่รู้จบตรึงชั่วลูกชั่วหลาน

หวังใจว่าเรื่องเล่าในอดีตจะเป็นบทเรียนราคาแพงให้กับคนรุ่นหลังไว้ศึกษาและสร้างคุณประโยชน์ที่ดีให้กับแผ่นดินเพียงแค่อคิดแต่สิ่งดี จิตใจมีคุณธรรม คุณก็สร้างประเทศได้แล้ว

ปรารภนาดี

บรรณาธิการ

❧ คำนำ ❧

กรุงศรีอยุธยา ตามความหมายก็คือ เมืองที่ไม่มีวันพ่ายแพ้หรือเมืองที่ไม่สามารถเอาทางชนะได้ ความยิ่งใหญ่ของพระนครศรีอยุธยาเริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๙๓ แล้วค่อยๆ เพาะบ่มความเป็นอารยะไว้ในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น การเมืองวัดไชยวัฒนาราม การปกครอง ศิลปวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ แม้แต่ชาวต่างประเทศ ได้ยอมรับโดยบรรยายไว้ตอนหนึ่งว่า...

“พระนครศรีอยุธยาเป็นนครอันโอ้อ่า เต็มไปด้วยโบสถ์วิหารกว่า ๓๐๐ แห่ง ก่อสร้างขึ้นด้วยวิจิตรพิสดาร ประกอบด้วยพระปรางค์ เจดีย์ รูปปั้นและรูปหล่ออย่างมากมาย ใช้ทองฉาบอยู่ภายนอกสีเหลืองอร่ามไปทั่ว ยังไม่มีพระมหากษัตริย์องค์ใดในแถบนี้ของโลกที่จะมีเมืองใหญ่โตมโหฬารวิจิตรพิสดารและสมบูรณ์พูนสุข เหมือนกับพระมหากษัตริย์ ผนราชอาณาจักรนี้”

แต่ความมั่งคั่งและรุ่งโรจน์ของพระนครศรีอยุธยาได้ ๔๑๗ ปี ก็ถึงกาลอวสานในปี พ.ศ. ๒๓๑๐ เมื่อพม่าบุกเข้ามาประชิดกรุงทุกทิศทุกทาง สมเด็จพระเจ้าเอกทัศและข้าราชการต่างขาดความสามารถ ไม่ได้เตรียมกำลังไว้ให้พร้อม ครั้นเวลาบ่ายสี่โมงของวันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๓๑๐ พม่าเข้าสู่พระนครได้แล้วเผาพระราชวัง วัดวาอาราม ตลอดจนทั้งบ้านเมืองของชาวพระนครมอดไหม้เป็นถ้ำถ่าน ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก

ปัจจุบันนี้...พระนครศรีอยุธยาเหลือเพียงซากโบราณสถานที่ปรักหักพัง กระนั้นก็ตามแม้จะเหลือซากอิฐปูน กรุงเก่าอย่างพระนครศรีอยุธยายังโดดเด่นคงความยิ่งใหญ่ แม้จะเป็นเพียงไม่กี่ส่วนในร้อยของความรุ่งเรืองในอดีตก็ตาม

“วัดวาอาราม...แห่งเมืองกรุงเก่าอยุธยา” จากการเรียบเรียงจากคุณแสงเพชร ได้สะท้อนสิ่งที่เหลืออยู่หลังการเผาทำลายทำลายของพม่า ซากปูชนียสถานโบราณเหล่านี้คือมรดกโลกในปัจจุบัน!!

๐ สารบัญ ๐

อยุธยากรุงเก่า	๗
วัดพระศรีสรรเพชญ์วัดในราชสำนัก	๑๗
วัดพระมงคลบพิตรพระอารามในราชวังหลวง	๒๕
วัดพระรามสมเด็จพระราเมศวรทรงสร้าง	๓๗
วัดมหาธาตุพระบรมสารีริกธาตุแสดงปาฏิหาริย์	๔๑
วัดราชบูรณะอนุสรณ์แก่เจ้าอ้ายและเจ้ายี่	๔๕
วัดพนัญเชิงที่ประดิษฐานหลวงพ่อดำ	๕๑
วัดใหญ่ชัยมงคล อนุสรณ์ชัยชนะในการยุทธหัตถี	๖๑
พระเจดีย์ภูเขาทอง อนุสรณ์กษัตริย์บ้านเมือง	๖๙
วัดสุวรรณดาราราม วัดประจำต้นราชวงศ์จักรี	๗๙
วัดหน้าพระเมรุ เหลือรอดจากน้ำมือพม่า	๘๗
วัดพุทไธสวรรย์ ตำหนักเวียงเหล็กที่ประทับพระเจ้าอยู่ทอง	๙๗
วัดไชยวัฒนาราม จำลองมาจากนครวัด	๑๐๕

๐ อยู่ธยากรุงเก๋ ๐

.....

นับแต่สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช อาณาจักรสุโขทัยได้รวมดินแดนต่างๆ ไว้มากมายทั้งเหนือและใต้ จนถึงสมัยพญาเลอไทผู้เป็นราชโอรสได้ขึ้นครองกรุงสุโขทัยต่อมา ขณะนั้นการเมืองในกรุงสุโขทัยไม่เข้มแข็งเหมือนแต่ก่อนแล้ว พวกคนไทยทางภาคใต้มีกำลังเข้มแข็ง โดยมีเจ้านายไทยองค์หนึ่งมีพระนามว่า “พระเจ้าอู่ทอง” ได้ตั้งตนเป็นใหญ่ในบริเวณแถวลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา

สำหรับความเป็นมาของพระเจ้าอู่ทองนั้นมีหลักฐานสนับสนุนหลายอย่างแตกต่างกันออกไป ไม่แน่ชัดว่าพระองค์เป็นใครมาจากไหน และเหตุใดจึงสร้างกรุงศรีอยุธยา?!

แต่พอจะอนุมานได้ว่า...พระเจ้าอู่ทองมีเชื้อพระวงศ์มาจากราชวงศ์เชียงรายหรือไชยปการ

นอกจากนี้ยังมีนักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีมีความเห็นเกี่ยวกับเมืองเดิมของพระเจ้าอู่ทองต่างๆ กันหลายทฤษฎีด้วยกัน เช่น พระเจ้าอู่ทองมาจากสุพรรณบุรี มาจากเทพนคร มาจากเพชรบุรี

และสุดท้ายพระเจ้าอู่ทองหนีอหิวาตกโรคมาจากเมือง
อโยธยาไปอยู่บนเกาะเมืองอยุธยา

ทำเลที่ตั้งของกรุงศรีอยุธยาเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งในด้านยุทธศาสตร์ การเมือง และเศรษฐกิจ คือ อยุธยามีแม่น้ำ ๓ สายโอบล้อมได้แก่ แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นคูเมืองล้อมอยู่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะใช้เป็นที่ตั้งมั่นรับข้าศึก เมื่อถึงฤดูน้ำหลากน้ำท่วมบริเวณนอกพระนครทำให้ข้าศึกไม่สามารถจะตั้งทัพอยู่ได้

นอกจากนี้กรุงศรีอยุธยามีพื้นดินเหมาะแก่การเกษตรเพราะพื้นดินอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นเมืองตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำ จึงทำให้มีการคมนาคมและการติดต่อค้าขายกับเมืองต่างๆ และชาวต่างชาติในเวลาต่อมาได้สะดวก

พระเจ้าอู่ทองทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีเมื่อวันศุกร์เดือน ๕ ขึ้น ๖ ค่ำ ปีชวด พ.ศ. ๑๘๙๓ และสิ้นสุดการเป็นราชธานีเมื่อเสียกรุงฯ แก่พม่าครั้งที่สองเมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐ รวมระยะเวลาที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีทั้งสิ้น ๔๑๗ ปี

ตลอดเวลาที่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ได้สั่งสมความเป็น
อารยะไว้ทุกด้านอย่างมากมาย ชนิดที่เรียกว่ามีความเจริญถึงขีดสุด
มาแล้วในทุกๆ ด้าน

ดังมีหลักฐานจากจดหมายเหตุของชาวต่างประเทศ ที่เข้า
มาในกรุงศรีอยุธยา ซึ่งบางแห่งถึงกับกล่าวว่า...

“ไม่มีราชธานีของชาวผิวเหลืองชาติใดที่
จะมีความเจริญมั่งคั่งเท่ากับพระนครศรีอยุธยา
ของชาวสยาม”

ชาวต่างชาติบางแห่งยังบรรยายว่า กรุงศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มี
กำแพงและแม่น้ำล้อมรอบ มีลักษณะเป็นรูปเกาะมีลำคลองตัดเข้าไป
ในเมืองจากทุกทิศทุกทาง ทำให้เมืองมีรูปร่างคล้ายเกาะน้อย ลำคลอง
เหล่านี้ทำให้การสัญจรไปมาสะดวก เพราะเรือเดินได้และจะไปส่วน
ไหนของเมืองเรือก็ไปจอดได้ทุกแห่ง นอกจากลำคลองแล้วยังมีถนน
มีต้นไม้ปลูกเป็นร่มเงา ถนนที่สำคัญคือสายที่เดินจากใต้ไปทางเหนือ
สู่พระบรมมหาราชวัง มีตีกสองชั้นเรียงรายโดยตลอดเป็นย่านการค้า
มีร้านและช่างทุกชนิด ผู้คนเดินแน่นขนัด กรุงศรีอยุธยามีพลเมือง
๔๐๐,๐๐๐ คราวเรือน ใหญ่กว่ากรุงปารีสและลอนดอนในขณะนั้น
(ม.ล.มานิจ ชุมสาย หลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยในต่างประเทศ ศิลปากร
ปีที่ ๑๕ เล่ม ๕ (มกราคม ๒๕๑๕) หน้า ๓๓-๓๔)

